

Institutul pentru
Dezvoltare și
Inițiative Sociale
"Viitorul"

Veaceslav Berbeca

COTIZAȚIILE DE MEMBRU ALE MOLDOVEI: ÎNTRE EFICIENȚĂ ȘI SIMPLA PREZENȚĂ

Republica Moldova, devenind stat independent din 1991, a trebuit să depună un efort diplomatic considerabil pentru a deveni parte a unui număr important de organizații internaționale. Procesul de aderare la structurile internaționale, pornit și susținut inițial de un elan pragmatic asociat cu necesitatea de a consolida statutul independenței Republicii Moldova, ulterior s-a transformat într-un exercițiu mai puțin clar, cel puțin pentru o parte a societății. Oricum, procesul continuă în mod firesc, chiar dacă în societate există voci, cu precădere din partea partidelor din opoziție sau a societății civile, care pun la îndoială importanța statutului de membru al Republicii Moldova la diferite organizații internaționale din perspectiva problemelor pecuniare sau a interesului național. Astfel, interesul național, relația între beneficii și costuri ar urma să pună problema reevaluării conținutului colaborării internaționale a Republicii Moldova.

**TEMA
URMĂTOAREI
EDIȚII:**

**Relațiile
Moldovei
cu România**

Buletinul de Politică Externă al Moldovei reprezintă o serie de analize scurte, scrise de experți locali și străini, dedicate celor mai importante subiecte de politică externă, dezvoltărilor majore din Marea Neagră, cooperarea cu organizațiile internaționale și a activităților de menținere a păcii din regiune. Buletinul are scopul să creeze o platformă comună pentru discuții între experți, comentatori, oficiali și diplomați care sunt interesați de perspectivele de integrare europeană a Moldovei. Buletinul mai tinde să ofere diplomaților și analiștilor moldoveni o tribună veritabilă pentru dezbaterile celor mai controversate puncte de vedere care ar putea ajuta Moldova să-și găsească mai ușor calea spre UE.

Participarea internațională a Republicii Moldova

Republica Moldova este membră a peste 60 de organizații internaționale, proces care a început odată cu proclamarea independenței. Procesul de aderare la structurile internaționale nu a ținut cont întotdeauna de aceleași argumente logice pentru fiecare organizație în parte. Această atitudine este, totuși, firească deoarece s-a produs la diferite etape și în funcție de diferiți factori care ar putea să fie acum perimați.

Cu siguranță, aderarea și participarea Republicii Moldova în cadrul organizațiilor internaționale este o axiomă, însă elanul cavaleresc care a caracterizat acest proces ar trebui supus unei monitorizări. Prezența formală în anumite organizații este în contradicție cu resursele financiare și umane limitate ale Republicii Moldova. De asemenea, un alt motiv invocat s-ar putea referi la apariția unei neconcordanțe între statutul actual de membru în anumite organizații internaționale și interesele naționale pe un termen lung sau mediu.

Cotizațiile de membru în organizațiile internaționale, la care Republica Moldova este parte, constituie aproximativ 50 milioane de lei în ultimii 3 ani. În 2009 cotizațiile de membru au fost în mărime de 49950000 lei. În anul 2010 a fost alocată suma de 46700000 lei¹, dintre care o parte importantă au fost destinați stingerii datoriilor acumulate anterior.² În sfârșit, Legea bugetului de stat pe anul 2011 prevede cifra de 48000000 lei pentru achitarea cotelor de membru.³ Chiar dacă nu pare să fie o cifră foarte mare, este necesar de a duce o evidență strictă a modului în care sunt cheltuiți banii publici, proces de care, cu siguranță, vor fi interesați tot mai mult cetățenii Republicii Moldova.

Relația între participare și eficiență în organizațiile internaționale

Evident, aderarea și participarea Republicii Moldova în organizațiile internaționale nu trebuie evaluată după un sistem foarte rigid, care ar presupune efectuarea unei analize în baza termenilor de cost-beneficiu. Colaborarea internațională a statului poate fi explicată în funcție de mai multe criterii. Unul dintre criterii, asupra căruia vom insista, este o evaluare a colaborării internaționale din perspectiva utilității acestui proces pentru Republica Moldova.

Vorbind despre categoria organizațiilor utile, ne vom referi în primul rând la structurile organizațiilor internaționale care imprimă vizibilitate și substanță statelor membre. Aderarea la ONU constituie cea mai importantă dovadă a existenței unui stat, iar multifuncționalitatea Națiunilor Unite vine să susțină odată în plus importanța acestei organizații pentru orice stat. Cotizațiile de membru plătite ONU, programelor, fondurilor și agențiilor sale specializate sunt de departe cele mai mari din suma totală achitată de stat anual, (care constituie circa o treime din total), însă și beneficiile sunt pe măsură. Este cunoscut rolul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare

¹ Hotărârea Guvernului nr. 101 din 17.02.2010 „Cu privire la achitarea din bugetul de stat pe anul 2010 a cotelor de membru și a datoriilor Republicii Moldova față de organisme internaționale și regionale”

² Organizațiile Internaționale și Republica Moldova, www.mf.gov.md/ro/cooperinternal/org/

³ Sinteza bugetului de stat pe venituri, cheltuieli, deficit și surse de finanțare, www.mf.gov.md/common/actnorm/budget/projectact/PBP2011/Anexe/Anexa_nr1_2011_Ro.pdf

privind reducerea sărăciei, dezvoltării instituționale și problemelor de mediu și energie în Republica Moldova.

În același context, putem să ne exprimăm și despre Consiliul Europei care dezvoltă principii comune și democratice în baza Convenției Europene a Drepturilor Omului și alte documente de referință privind protecția persoanelor fizice. De asemenea, instrumentele Consiliului Europei servesc drept un model de responsabilizare a autorităților statelor membre. Republica Moldova, din anul aderării sale la această organizație, este în continuare monitorizată de Consiliul Europei, fapt care demonstrează că angajamentele asumate în urma aderării și ratificării convențiilor în materia drepturilor omului nu au fost respectate. Republica Moldova urma să achite cote de membru de 5477545 lei în 2010 Consiliului Europei, ceea ce constituie 11,72 % din suma totală. Curtea Europeană pentru Drepturile Omului (CEDO) este ultima instanță la care se pot adresa cetățenii Republicii Moldova atunci când consideră că le-au fost încălcate drepturile. Din 1998 pînă în 2011 au fost adoptate 196 de hotărîri care vizează Republica Moldova. Trebuie de menționat că există o relație directă între respectarea hotărîrilor CEDO și imaginea Republicii Moldova pe plan internațional. În caz contrar, ar putea fi pornit un sistem de sancțiuni cu efecte negative asupra Republicii Moldova pentru care participarea și deschiderea internațională este vitală pentru bunăstarea sa economică, socială și politică.

Un alt exemplu la categoria utilitate ar servi Organizația Mondială a Comerțului (OMC) care se ocupă de regulile comerciale între statele membre. Moldova urma să plătească 378976 lei în 2010, adică 0,81% din suma totală destinată pentru achitarea cotelor de membru în OMC care realizează rolul de arbitru în disputele comerciale între state. De exemplu, la 3 martie 2011, Moldova a apelat la OMC pentru organizarea consultărilor cu Ucraina cu privire la condițiile discriminatorii de vânzare a băuturilor alcoolice distilate moldovenești pe piața ucraineană.⁴

O altă organizație importantă este OSCE pentru care Republica Moldova achită 3631045, ceea ce constituie circa 7,78 din suma totală. Activitatea OCSE este diversă care include combaterea traficului de ființe umane, controlul armamentului și dezarmarea, negocierea și soluționarea conflictului, libertatea mass-media și drepturile omului și democratizarea. Prezența OSCE este vizibilă și importantă pentru Republica Moldova.

Există, de asemenea, și o categorie de organizații internaționale la care Republica Moldova este membră, iar conținutul și consecințele aderării nu sunt suficient de clare, vorbind din perspectiva utilității. Presupunem că aderarea la anumite structuri a fost dictată de o conjunctură politică sau de alte argumente care ar putea să ne scape. Prin cele scrise, nu cerem denunțarea acestor organizații, ci invităm statul să ne explice scopul prezenței în mai multe organizații internaționale, iar societatea să se pronunțe asupra conținutului colaborării internaționale. Mai mult, pornind de la ipoteza că ele sunt importante, ne interesează să aflăm dacă sunt valorificate beneficiile pe care le oferă aceste structuri internaționale.

În acest context, ne referim în primul rînd la CSI, la care Republica Moldova a aderat inclusiv în speranța că va putea soluționa conflictul din Transnistria. De asemenea, administrația de la Chișinău a semnat și ratificat în cadrul CSI acorduri cu privire la crearea Uniunii Economice și a zonei comerțului liber. Conflictul transnistrean nu a fost soluționat, iar la capitolul comerț Republica Moldova s-a confruntat de mai multe ori cu problema embargoului impus de Rusia la anumite produse. Observăm că participarea statelor în cadrul acordurilor semnate este selectivă și depinde de interesul fiecărui stat pentru un acord sau altul și nici nu există mecanisme abilitate la nivel CSI care ar asigura implementarea normelor adoptate, iar relațiile dintre statele CSI sunt reglementate de acorduri bilaterale, fapt care explică ineficiența legislației Comunității. Starea de fapt în CSI pare să fie în contradicție cu cotele anuale de 5310062 lei achitate de Chișinău orga-

⁴ Moldova files dispute against Ukraine, www.wto.org/english/news_e/news11_e/ds423rfc_03mar11_e.htm

nizațiilor CSI, ceea ce constituie circa 11,3% din suma totală (a doua cifră după ONU și agențiile sale specializate). De asemenea, există voci care subliniază că prezența în CSI nu este compatibilă cu scopul de aderare la UE.

O altă organizație din această categorie face parte Organizația Internațională a Francofoniei (OIF), însă utilitatea acesteia ne interesează dintr-o altă perspectivă. OIF este o organizație cu misiune culturală, dar și politică din care fac parte peste 53 de state și guverne cu statut de membru deplin. Chiar dacă cota de membru nu este una foarte mare, circa 600000 lei anual împreună cu datorii, ne interesează să știm dacă Republica Moldova folosește pentru promovarea intereselor sale avantajele pe care le oferă statutul de țară în OIF. Ar fi interesant de aflat care este corelația între OIF și Franța, având în vedere faptul că Parisul a blocat unele procese de apropiere între UE și Republica Moldova. Aceeași abordare a valorificării beneficiilor din calitatea de membru se referă și la Conferința privind Regimul Navigației pe Dunăre pentru care achităm anual 2429461 lei. Nu punem la îndoială necesitatea de a fi parte a acestei organizații, însă dorim ca prezența noastră să nu fie una formală.

Concluzii și recomandări

Administrația de la Chișinău ar trebui să facă o evaluare a prezenței sale la capitolul cooperare internațională. Necesitatea acestei acțiuni este dictată de rațiuni practice, financiare, dar și de interesele statului pe termen mediu sau lung. Republica Moldova are resurse umane și financiare limitate și, de aceea, trebuie să stabilească o listă a priorităților pe perspectiva colaborării internaționale.

Pornind de la ipoteza că toate organizațiile sunt importante, ne interesează să aflăm dacă sunt valorificate beneficiile pe care le oferă aceste structuri internaționale, iar statul urmează să explice necesitatea unei sau altei organizații și rezultatele colaborării cu instituțiile internaționale.

Semnarea și ratificarea acordurilor înseamnă respectarea unor angajamente. Faptul că Moldova este în continuare monitorizată de Consiliul Europei este o dovadă a slăbiciunii statului. Administrația de la Chișinău trebuie să depună eforturi pentru a respecta angajamentele sale față organismele internaționale. Acest fapt ar imprima o percepție nouă societății moldovenești pentru care achitarea cotelor nu ar însemna o risipă de bani ci, din contra, un semnal al maturizării statului.

Republica Moldova trebuie să-și achite datoriile pe care și le-a făcut pe parcursul anilor și să evite crearea acestora pe viitor. În cele din urmă, imaginea unui stat se creează inclusiv din perspectiva respectării angajamentelor financiare.

Această publicație a fost elaborată de IDIS „Viitorul” cu sprijinul financiar al Fundației Soros – Moldova și al the National Endowment for Democracy. Opiniile exprimate în această publicație reflectă poziția autorilor/autorului și nu reprezintă în mod neapărat punctul de vedere al instituțiilor finanțatoare.